

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

3. De diuinatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

Deum vel cupiditate aliquid à diabolo obtinendū
 ipsi dæmoni, vel alteri creaturæ externum cultum,
 tanquam Deo refert, cuiusmodi cultus licet à pro-
 prietate idololatriæ deficiat, tamen non deficit se-
 cundum voluntatem, grauioremque malitiam con-
 tinet cum altera ex ignorantia procedat, Alia ido-
 lolatria est simulata (Committitur ob tyranni me-
 tum) illicita, & scandalosa cum repugnet fidei & sit
 plenissimum mendacium, estque idololatria solum
 materialis, quia deficit formalis affectus submis-
 sionis.

Triplex apud gentiles idololatria: Vna erga ho-
 mines mortuos Iouem, Martem, Mercurium, Apol-
 linem: Vtra hanc appellat Theologiæ genus fabu-
 losum: Altera, Theologia ciuiliſ ergo hominum
 demortuorum, vel bestiarum in simulacra, per quã
 diabolus responsa dabat. Tertia Physica, erga solem
 & lunam, syderaque, quæ animata esse credebant,
 & diuino numine plena à Physicis inuenta.

C A P. III.

De diuinatione.

Diuination (qua diuinitatis æmulatio seu osten-
 ratio) est significatio occultorum exacto ex-
 presso, vel implicito cum dæmone: Nam quicun-
 que nec occultas & quæ hominis naturalem supe-
 rant computationem scire vult, idque non Dei be-
 neficio & reuerentia, necesse est, vt dæmonis ope
 addiscere desideret, ideoque societatem ac pactum
 cum Dæmone hoste Dei expresse vel tacitè ineat
 contra Apost. 2. Corinth. 10. *Nolo; vos fieri socios
 Dæmonorum.* Malitia huius peccati consistit in spe-
 ciali contemptu Dei, & quicquid homo ad dia-
 bolum

- bolum pro instructione cōfugit & Deum relinquit.
- 2 Si quis à Diabolo expressè vel implicite petat cognitionem earum rerum, quas ille naturaliter nosse potest, mortale peccatum ex genere committit v.c. volens scire furti occultam auctoritatem.
  - 3 Qui vanus & supersticiosus signis fidem adhibet, non iuuantur protestatione quod cum Dæmone societatem nullam habebant, cum protestatio facta contrario fit.
  - 4 Diuinatio per pactum cum Dæmone expressum maiorem deformitatem continet, quia peccatum diuinationis participat rationē idololatrię, dum homo diabolum tali honore dignatur, vt ab ipso diuinitatis æmulatore rerum occultarum reuelationem petat. Hic autem inordinatus homo grauior est, si dæmones expressè inuocentur, quam si aliquid fiat, cui dignum sit, vt dæmones se ingerant. Estque signum reprobationis æternæ, si quis expressum pactum cum dæmone ineat, quia sicut ad initium beatitudinis spectat conuersatio cum Deo & Angelis per preces, &c. ita ad initium damnationis conuersatio & societas cum dæmone. &c. Diuinatio cum pacto expressè sæpe adiuncta habet alia grauissima flagitia, puta obiurationē baptismi, Apostasiam à Christo, idololatria erga dæmonem per sacrificiū genuflexionē, nec vnquam à mortali excusat, quia nimis grauem mutationē habet, sed diuinatio per implicitum pactum, interdum excusatur à mortali propter ignorantiam crassam, vel propter substitutionis imperfectionē si non certa est fides, sed solum timor & suspicio concipiatur euentus ita euenturi, sicut prænotio signi vani indicat. Est enim diuinatio per implicitum pactum cum dæmone, cum quia notitia alicuius

alicuius rei ex signo aliquo consequi seridè confidit, quam illud naturaliter nullo modo indicare potest, tunc enim diuinator, talem notitiã ab intelligentiore substantia certè de fiderare cõuincitur idq; non à Deo aut angelis cum talia signa vanitatis à Deo instituta non sint, ideo restat vt per eiusmodi signa à dæmone agnitionem acquirere velint.

Vna est diuinatione per astra, quæ astrologia indicia vocatur. Est enim duplex astrologia, vna naturalis & licita atq; humano generi utilis, per quã situs & motus astrorum obseruantur, atque ex iis affectus naturales producuntur, partim necessariò euenturi, vt Eclipsis, partim contingenter vt pluuia siccitas, &c.

NB. incerta est cõsecratio temperamēti ac propensionis naturalis, habita ex aspectu astrorū, & obseruato puncto natiuitatis cuiusq; hominis: Ratio, quia temperamentum prolis non tantum ex influxu cæli, sed multo magis ex materia cõceptionis & nutritionis dependet. Itē licet astrologi naturales astrorum euentus, puta anni sterilitatē, nati pueri temperamentum, & naturæ propensionē maiori certitudine asseuerent, tamen non peccant contra virtutē religionis, sed temeritatis, & mendaciū. Altera astrologia est diuinatoria, per quam ex astrorum aspectu euentus à libero arbitrio pendentes prædicantur, vel præteriti, vel præsentis occulti effectus denunciuntur. V. C. Titium esse authorem furti; Caium tale matrimonium contracturum, aut Episcopum futurum gladio, igne, &c. periturum, quia astra non sunt causa talium effectuum liberè contingentium nec signa ex alicuius institutione significantia non Dei nec Angeli quippe prohibita, Esaiæ 47.

Restat

Restat ergo ut sint Diaboli signa expressè vel tacitè, cum hominibus pacto simpliciter. Altera species diuinationis est Physiognomica, cuius partes sunt metoposcopia & chiromantia secundum quas ex vultus & manuum lineamentis liberè contingentes euentus, prospera vel aduersa fortuna prædicitur. Philosophica & naturalis physiognomia licita est coniectura de corporis valetudine ex vultus & manuum lineamentis.

- 6 Tertia diuinationis est per somnia, quorum triplex est genus. Primum, naturale, quod ex præcedente cogitatione & animi affectione prouenit. Talia somnia licitum est obseruare eo fine ne præsens corporis valetudo intelligatur. Secundum, Somnia à Deo incussa iuxta exemplum Iudic. 7. Daniel. 1. Matth. 1. & 2. Cuiusmodi somniis fides adhibenda, si sufficientia indicia adsint, ea à Deo esse. Tertium, Somnium, quod à diabolo immittitur hominis phantasiam commouente, eiusmodi somniis fidem habere ad superstitionem pertinet, prohibita Leuit. 19. Ex genere mortali minuitur tamen propter ignorantiam vel simplicitatem.
- 7 Somnium diuinum à diabolico discernunt viri sancti, non tantum ex obiecto & fine eius, sed etiam ex interna somniantis & è somno excitati affectione qualis est illustratio & consolatio animi; insolita promptitudo ad Dei obsequium dæmoniaca autem somnia ad malum inclinant, & perturbant.

NB. Duplex somnium, vnum propriè dictum in quo vsus rationis liber & impeditus non est. Quia intellectus in hac vita dependet à sensibilibus phantasmatibus; Hæc autem in somno eleuatione vaporum perturbantur, ideoque intellectus dormientis

mentis nullum perfectum iudicium de rebus formare potest. Aliud est somnium improprie dictum, ac potius ecstasis raptus; cum intellectus dormientis eleuatur ad perfecte intelligendum & iudicandum de reuelatione sine dependentia à phantasmate qui modus eleuationis à Diabolo fieri non potest, sed à solo Deo.

Tertia species diuinationis est per sortes, quorum triplex genus. Primum diuisorium & consultorium ac diuinatorium. Sortes diuisorie per se male non sunt, sed sæpe vtilis, siue ad honestum ludum, siue ad hæreditatis diuisionem, aut litis compositionem, vtraque parte ius æquale habente consentiente. Aut tempore pestis vter sacerdotum ad loca infecta ire debeat; Aut si plures mortem meriti, idque moris in militia, etiam in periculo naufragii, nisi aliqui nauigantium in mare præsiliant; Neque id est se ipsum occidere, sed nauis subsidium mortis euadendæ deserere, sicut si quis tabulam, qua ex naufragio emergere posset, derelinquat, vt digniori obueniat. Nolendi consentire possunt supplere nauarchi & alii loco abuentis sortiri, & sortis euentum exequi. Quod si quis impedire conatur sortitionem in mare eici potest iuxta Maiorem. Sortes consultorie in quibus occultæ veritatis manifestatio aut cõsili alicuius directio à Deo impetratur. Licite si Dei instinctu fiant, vt Iosue 17. in electione Saulis Reg. 10. & elect. S. Matthie.

Electioes Ecclesiasticæ sortibus fieri prohibentur, & irritæ, ipso iure, si tamen dubitatur, vter duorum ad Pontificatum electus sit, sorte hæc discordia componi potest cum consensu Cardinalium, quia hi Pontifices non obligantur isto Canone.

Diuinatoria sortis sunt quibus latentis veritatis manifestatio, non à Deo, sed à dæmone expresse vel tacite imploratur idq; superstitiosa & illicita.

- 10 Observaciones vanæ ex avium piscium exterminatione, aurium tinnitu, vulturis occurſu, & millia huiusmodi venialia sunt, quia non fides, sed vanarum tantum formido eis tribuitur.

C A P. I, V.

De Magia.

1 **M**agia vna est naturalis (quæ est ratio intra operis efficiendi per applicationem naturalium agentium sine ministerio dæmonis. Altera est superstitiosa (quæ est ratio efficiendi mira opera dæmonis ministerio per signa ab ipso instituta ad imitationem signorum sacramentalium Christi Domini. Et quæ de diuinatione dicta huc referuntur. Nam per diuinationem desideratur à Dæmone rei occultæ cognitio; per magiam effectio alicuius operis.

- 2 Duplex Magia: Vna per pactum seu societatem explicitum cum dæmone cui iuncta apostasia à Christo & adoratio diaboli: credunt enim magi, diabolum non esse miserum, sed felicem, qui & ipsos felices reddere possit. Accedunt blasphemie in Christum & Spiritum sanctum, sacrilega tractatio S. Eucharistiæ, non raro etiam scdissima peccata per carnis cum diabolo in phantastico corpore commixtionem. Altera magia est per peccatum cum diabolo implicitum, si præter Ecclesiæ consuetudinem adhibeatur aliquid certo efficiendum cuius vim naturalem cum habere non possit, ut pote nec à Christo, neque ab Ecclesia institutum. Nec

refer.